

Tekst: **Nenad Glücks** Foto: **Primož Lavre in BOBO**
 nenad.glucks@reporter.si

Premier Borut Pahor je odgovornost za upravljanje državnega premoženja zaupal Dagmar Komar na čelu Agencije za upravljanje kapitalskih naložb, ki pa skuša družbam v lasti države povsem oklestiti samostojnost pri poslovanju.

Povečspornih odločitvah Agencije za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN) na čelu z Dagmar Komar, na agenciji kažejo težnjo po še bolj arbitrarnem odločanju in kadrovanju v gospodarstvu. To potrjujeta predlog za spremembo statutov Kada in Soda ter zapleti glede imenovanja generalnega direktorja Družbe za razvoj infrastrukture.

Po odločitvi vlade je Agencija za upravljanje kapitalskih naložb prejšnji mesec preoblikovala družbo DDC svetovanje inženiring, ustanovljeno za vodenje projektov v cestni infrastrukturi, v Družbo za razvoj infrastrukture (DRI). Naloga te je vodenje gradnje železniškega omrežja, po nacionalni resoluciji o razvojnih projektih 2007–2023 naj bi bile namreč v teh letih investicije v železniško omrežje kar 8,9 milijarde evrov, več kot za avtocestni križ. Tudi zaradi gospodarske krize te načrte za zdaj le skromno izvajajo, še vedno pa pomeni DRI nekakšen železniški DARS, po katerem se bodo pretakale milijarde evrov. Zato je zelo pomembno, kdo bo vodil to družbo, pri čemer bo imela končno besedo pred pol leta ustanovljena Agencija za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN), ki jo vodi predsednica uprave Dagmar Komar. AUKN je sicer pod Komarjevo v preteklih mesecih že večkrat presenetljivo in po mnenju strokovnjakov tudi škodljivo segla v korporativno odločanje v državnih družbah. Tako je na primer novembra lani od Holdinga slovenskih elektrarn zahtevala preklic odločitve o zamenjavi direktorja TEŠ Uroša Rotnika, nedavno pa je trem družbam v državni lasti (Gen energiji, Elesu in Pošti Slovenije) kar odredila dokapitalizacijo NKBM, skupaj v višini 47 mio evrov. Tokrat vodstvo AUKN povzroča razburjanje pri odločanju o generalnem direktorju DRI.

(Ne)pravi kandidati

Za to mesto se je prijavilo 20 kandidatov, finančno-projektni svet (posvetovalno telo AUKN) na čelu z Davidom Polutnikom, vodjem direktorata za ceste pri ministrstvu za promet, je AUKN v ožji izbor predlagal dva kandidata: Rajka Siročiča, nekdanjega predsednika uprave Darsa, in Aleša Hojsa, nekdanjega člana uprave Darsa. Ta dva je svet agencije nato predlagal upravi, toda uprava (poleg Komarjeve sta v njej še člana Marko Golob in Danilo Grašič) je kljub temu pripravila svoj ožji izbor kandidatov, v katerem so Damir Kočan, nekdanji direktor Trima Srbija, Beno Muhič, nekdanji svetovalec uprave Gradisa, Boštjan Jevšek, nekdanji direktor slovenske izdaje Playboya in arhitekt Matjaž Durjava. Po besedah poznavalcev gre za šibke kandidate, tako kadrovanje pa je razburilo odgovorne na ministrstvu za promet, pod katerega resor sodi železniško omrežje. Seveda drži, kot pravijo na AUKN, da je finančno-projektni svet le strokovno posvetovalno telo, izbiro najustrenejšega kandidata pa bodo opravili na agenciji, toda pri tem morajo izbirati med najbolj kredibilnimi. Zaplet v zvezi z

DRI pa je le ena od spornih zadev na AUKN v zadnjih tednih.

Nad KAD in SOD

Tako so z agencije zahtevali sklic skupščine Kapitalne družbe in Slovenske odškodninske družbe in predlagali spremembi statuten v teh družbah, s čimer bi upravnika oklestili pooblastila, AUKN kot upraviteljica državnih naložb namreč pomeni skupščino Kada in Soda. Predsednika uprav Kada (Borut Jamnik) in Soda (Tomaz Kuntarič) ter drugi zaposleni v teh dveh družbah po predlogu ne bi več smeli biti nadzorniki v družbah, v katerih sta lastnika ta državna sklada, lahko pa zaključijo svoje sedanje mandate nadzornikov. Jamnik pravi, da bi bilo to bolje urejati pogodbeno kot pa s predpisi ali v statutu. Agencija je sicer zahtevala sklic skupščin Kada in Soda v sedmih dneh, toda Jamnik pojasnjuje, da bodo skupščino Kada sklicali v zakonskem roku, torej v 60 dneh od zahteve, najkasneje konec junija.

Toda predlagane spremembe v poslovanju Kada in Soda so še bistveno bolj korenite. Uprava AUKN na čelu z Dagmar Komar predlaga, da upravi Kada in Soda ne bi mogli več samostojno odločati na skupščinah družb, v katerih je knjigovodska vrednost deleža teh dveh več kot pet milijonov evrov, ampak bi morali pridobiti poprejšnje soglasje nadzornega sveta. Jamnik opozarja, da so skupščine družb po zakonu procesno zapletene in da bi težko za vsako svojo odločitev v več deset družbah pridobili poprejšnje mnenje svojih nadzornikov. Le v nekaj dneh od sklica skupščine posamezne družbe bi morali pri Kadu in Sodu izdelati svoja stališča ter sklicati nadzorna sveta, ki bi jih obravnavala. Po Jamnikovih besedah je nemogoče pridobiti poprejšnje mnenje nadzornikov, kako se odločati v primeru, če bi nekdo na skupščini podal nasprotni predlog.

Prevlada na skupščinah

Podobno določbo so pri AUKN v predlogu sprememb statuta Kada in Soda zapisali tudi glede odločanja o poslih (prodajah, nakupih, obremenitvah) nad pet milijonov evrov; tudi za te bi morali upravi poprej pridobiti soglasje nadzornega sveta. To omejuje fleksibilnost lastnika, meni Jamnik. Sprašuje se tudi, zakaj ima AUKN po zakonu o upravljanju kapitalskih naložb določeno, da mora uprava za vse odločitve na skupščinah AUKN glede pridobivanja in razpolaganja s kapitalskimi naložbami ter uveljavljanja glasovalnih pravic prej pridobiti soglasje sveta agencije. Na agenciji sicer

Stran / Page: 38

Doseg / Reach: 23000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1298 cm²

3 / 4

to zakonsko določbo obidejo s pooblastilom njenega sveta upravi, da lahko na skupščinah glasuje po svoji presoji, torej gre za neke vrste bianco menico.

Toda tu se želja vodilnih na AUKN (po- leg Komarjeve sta člana uprave še Marko Golob in Danilo Grašič) po omejevanju pristojnosti Kada in Soda ne konča. Tako naj bi v prihodnje morala Jamnik in Kunterič pri izboru in imenovanju nadzornikov družb, v katerih imata sklada deleže, spoštovati ista pravila, kot velja- jo za izbor nadzornikov v gospodarskih družbah, kjer ima kapitalsko naložbo država. Po mnenju nekaterih pravnikov bi šlo lahko pri tem za spregled pravne ose- be, konkretno obeh državnih skladov. Na Kadu in Sodu imajo še vedno drugač- no stališče kot AUKN tudi glede glasova- nja na skupščinah družb, kjer knjigo- vodska vrednost njunih deležev presega 20 milijonov evrov. Po zakonu o pre- oblikovanju Kada in Soda v teh prime- rih in ob glasovanju o strateških nalož- bah države (katere so strateške naložbe, državni zbor še ni odločal) na skupšči- nah glasuje AUKN, toda to počne v ime- nu in za račun Kada in Soda. Jamnik je prepričan, da mora s tem v skladu ob gla- sovanjih AUKN spoštovati mnenje Kada in Soda, toda na agenciji menijo druga- če. Kot je pojasnila Komarjeva, bo AU- KN načeloma pri izvrševanju pravic Ka- da in Soda na skupščinah upoštevala njune cilje in se z njima posvetovala. Pri AUKN trdijo, da je cilj vseh predlaganih sprememb v statutih Kada in Soda »višji nivo korporativnega upravljanja«.

Preveritev nadzornikov

V medijih se pojavljajo napovedi, da na- meravajo na AUKN v prihodnjih tednih in mesecih zamenjati več nadzornikov v družbah v popolni ali delni lasti države; Zavarovalnici Triglav, Petrolu, Po- štji Slovenije, NKBM in PDP (Posebni

AUKN postaja vse bolj odtujeni center moči, nad katerim ni pravega nadzora.

družbi za podjetniško svetovanje). To bi lahko pomenilo tudi zamenjave vsaj dela uprav teh družb. Na AUKN odgo- varjajo, da je njihova dolžnost preveri- tev sedanje sestave nadzornih svetov, zato so se lotili strokovne ocene. Neka- tere zamenjave so že izvedli (na njih- ovo zahtevo so delničarji Elektra Primor- ske na skupščini odpoklicali nadzorni- ke Matevža Franca, Karola Peršoljo in Uroša Saksido in jih zamenjali z Da- rinko Virant, Dragom Ferfoljo in Ireno Urbanc), druge pa bodo na prihodnjih rednih skupščinah družb. Pri tem bo- do ravnali v skladu z merili in postop- ki za ugotavljanje primernosti kandida- tov za člane organov nadzora gospodar- skih družb. Predloge za članstvo dolo- čajo z nominacijo kandidatov v akredi- tacijski komisiji, ki je posvetovalno telo AUKN; za nabor kandidatov so objavili že dva javna poziva. Predloge kandida- tov mora potrditi svet agencije pod vod- stvom Alje Markovič Čas.

Poznavalci pravijo, da naj bi bil vsaj del nadzornikov pri Komarjevi slabo zapi- san zaradi »neposlušnosti«, na primer nadzorniki Zavarovalnice Triglava Bo- rut Jamnik, Aljoša Valentinčič in Anton Ribnikar, ki niso sledili zahtevi AUKN po ustavitvi dokapitalizacije Triglava. Na AUKN razlagajo, da bodo podatki o kandidatih znani, ko bodo oblikovali predlog za posamezno skupščino. Poleg zakonskih meril bodo pri tem upošte- vali osebno integriteto, poslovno odlič- nost, delovne izkušnje, strokovno zna- nje, dolgoročni interes družb.

Odtujeni center moči

Po mnenju poznavalcev je AUKN bolj pod vplivom ministra za finance Fran- ca Križaniča in njegovega nekdanjega svetovalca in zaupnika Draga Isajloviča kot pa premierja Boruta Pahorja. Hk- rati postaja vse bolj odtujeni center mo- či, nad katerim ni pravega nadzora; mi- nistrom, med njimi Patricku Vlačiču, to menda tudi ustreza, saj lahko odgo- vornost za vse odločitve v gospodarstvu prelagajo tudi na AUKN. Hkrati ta po- sega v dele gospodarstva (energetika), ki jih stranka Zares na čelu z Gregorjem Golobičem šteje za svoj fevd, tudi iz tega naj bi izvirala želja ministrice za gospo- darstvo Darje Radić po zamenjavi vod- stva AUKN.

Radićeva proti Komarjevi

Ministrica za gospodarstvo Darja Radić je že večkrat izrazila nezadovoljstvo z odločitvami AUKN, med drugim zaradi »ukaza« agencije, naj tri državne družbe sodelujejo pri doka- pitalizaciji NKBM. Glede napovedi zamenjav nadzornikov Radićeva meni, da je v ozadju interesna skupina ljudi, ki si želi z umikom konkretnih nadzornikov pridobiti pozicije in upravljati premoženje države mimo lastnika. Radićeva naj bi na eni od prihodnjih sej vlade celo zahtevala začetek postopka za zamenjavo Dagmar Komar.

Po besedah Boruta Jamnika, predsednika uprave Kada, bi s spremembami statuta te družbe, ki jih zahteva AUKN, omejili njihovo fleksibilnost pri odločanju.

Rajko Siročič, nekdanji predsednik uprave Darsa, naj bi bil favorit ministra za promet Patricka Vlačiča za položaj generalnega di- rektorja Družbe za razvoj infrastrukture.

Stran / Page: 38

Doseg / Reach: 23000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1298 cm²

4 / 4

Morebitne menjave

Med tistimi nadzorniki, ki naj bi bili pri AUKN predvideni za zamenjavo, je tudi Tomaž Kuntarič, predsednik nadzornega sveta Petrola, ki pa je skupščino družbe 19. maja prestal brez težav, saj državni lastniki Petrola, med katerimi sta največja KAD in SOD, zaradi odločbe Agencije za trg vrednostnih papirjev v zvezi s kršitvijo zakona o prevzemih, niso mogli glasovati. Čeprav se govori tudi o zamenjavi predsednika nadzornikov NKBM Danila Topleka, do pred kratkim direktorja Taluma, je to malo verjetno, ker je Toplek vplivni član Pahorjeve SD. Skoraj gotova pa je že zamenjava predsednika nadzornega sveta Pošte Slovenije, Kleména Grošlja, ki je marca prevzel vodenje kabineta ministrice za gospodarstvo Darje Radič, torej je v konfliktu interesov pa tudi sicer nima potrebnega znanja in izkušenj za nadzor poslovanja Pošte. Na seznamu zamenjav naj bi bil tudi Drago Dolinar, predsednik nadzornikov v Holdingu slovenskih elektrarn, ki je na tem mestu nasledil Jadranka Medaka, tega je januarja letos tudi odpoklicala AUKN.

Predsednik uprave Soda Tomaž Kuntarič za zdaj ostaja predsednik nadzornega sveta Petrola, čeprav naj bi na AUKN imeli v načrtu tudi njegovo zamenjavo.

